

PRAKTIJK

Lezen met plezier

Lezen heeft twee belangrijke doelen: lezen doe je omdat je graag iets over een bepaald onderwerp wilt weten en/of lezen doe je voor je plezier. Dat laatste geldt echter niet voor iedereen. Ook niet voor leerlingen op de basisschool.

Nederlandse kinderen scoren in internationaal onderzoek opvallend slecht als het gaat om een positieve houding ten opzichte van het lezen. In het PIRLS-onderzoek van 2003, een onderzoek naar allerlei aspecten die met lezen te maken hebben, komt naar voren dat Nederlandse leerlingen ver onder het gemiddelde scoren met betrekking tot een positieve leesattitude. Dit is zorgelijk omdat het ontbreken van plezier in lezen er al gauw toe leidt dat je ook minder snel een boek of een tijdschrift zult pakken. Dit heeft op zijn beurt dan weer gevolgen voor het opdoen van informatie en de vaardigheid in begrijpend lezen en kan er ook toe leiden dat technische leesvaardigheid achteruit gaat. Leesplezier is zo bekeken een belangrijke aanjager van de vaardigheid in het begrijpend en het technisch lezen en verdient (meer) aandacht in het leesbeleid van een school.

Een maand lang niet lezen?

Het boekenaanbod en het leesklimaat op school blijken belangrijke factoren voor het leesplezier. Heel illustratief hierbij zijn de antwoorden die kinderen op de vraag of zij mee zouden willen doen aan een 'experiment' waarbij ze een maand lang niet zouden mogen lezen gaven. Uit een kleinschalig onderzoek waarin leerlingen uit de middenbouw van een aantal scholen geïnterviewd werden, komt duidelijk naar voren dat de meeste kinderen hier niet aan mee zouden willen doen,

tenzij het zou gaan om het lezen op school. Met andere woorden: lezen is best leuk, zolang het maar niet om lezen op school gaat. Als hen gevraagd wordt waarom ze thuis lezen wel leuk vinden en op school niet of veel minder, komt heel vaak naar voren dat ze thuis de boeken kunnen lezen die ze zelf gekozen hebben. Daarnaast vinden ze de boeken waaruit ze op school mogen kiezen vaak heel saai.

Roep om aandacht

In Nederland wordt de laatste jaren, terecht, aandacht gevraagd voor het technisch leesonderwijs. Het technisch leesonderwijs heeft in het verleden niet altijd de aandacht gekregen die het verdient. Daarnaast was het technisch leesonderwijs vaak verre van effectief en efficiënt. Op dit moment lijkt echter de balans naar de andere kant door te slaan. Het leesonderwijs dreigt nu, ook in sommige projecten en publicaties, versmald te worden tot onderwijs in technisch lezen. Aan de andere kant zie je, juist nu, de roep om ook aandacht te besteden aan de andere aspecten van lezen toenemen. Steeds meer scholen willen niet meer geïsoleerd insteken op het optimaliseren van het technisch leesonderwijs alleen, maar willen insteken op het totale leesonderwijs.

Lees verder op pagina 28

Wat voor leesbeest ben jij?

Wil je weten wat voor leestype je bent?

Kruis de antwoorden aan die het meest bij jou passen.

1 Je bent in Frankrijk op vakantie. In een restaurant krijg je de menukaart voor je. Wat doe je?

- a** Ik kies het surprisemenu. Ik laat me graag verrassen.
- b** Ik neem het woordenboek en probeer uit te vissen wat er op de kaart staat.
- c** Ik vraag gewoon om pommes frites met mayonaise.
- d** Mij maakt het niet uit, zolang het maar vegetarisch is.
- e** Ik kies iets, waar ik genoeg energie van krijg.
- f** Tomaten, bietjes, radijsjes. Rood is de kleur van de liefde.
- g** Haha, een toetje met knalbonbons!

2 Je bent alleen thuis. Het is avond. Ineens hoor je gemorrel aan de deur. Hoe reageer je?

- a** Ik word bang. Ik denk aan heksen, vampieren en buitenaardse wezens.
- b** Ik denk na en bel de burens of die even willen komen kijken.
- c** Zou mijn vriend of vriendin van huis weggelopen zijn?
- d** Het is vast een zwerfkat. Die ga ik snel binnenlaten.
- e** Het zal mijn vriend(in) wel zijn om te voetballen.
- f** Yes, mijn schatje kan me vast niet missen.
- g** Hee, een cameraploeg! Eindelijk kom ik eens op tv!

3 Wat is je liefste hobby, naast lezen natuurlijk? Kies het rijtje dat het meest bij jou past.

- a** Toneel / scouting / films kijken.
- b** Natuurcursussen / sterrenkunde/ computerprogrammeren.
- c** Msn-en / interviews houden voor de schoolkrant / tv kijken.
- d** Paardrijden / de hond uitlaten / helpen op de kinderboerderij.
- e** Voetballen / tennissen / hockeyen
- f** Dagdromen / liefdesgedichten schrijven / hartjes tekenen.
- g** Kindercircus en vooral de clowns / moppen tappen / 1 april grappen bedenken.

4 Waar kijk je graag naar op tv?

- a** SpongeBob.
- b** Klokhuis en het journaal.
- c** Goede Tijden Slechte Tijden.
- d** National Geographic.
- e** Z@pp Sport.
- f** Love Match.
- g** Rataplan.

5 Je mag een boek uitkiezen.
Je krijgt alleen de titel.
Welk boek neem je?

- a** Een kreet in de duisternis.
- b** De grote jeugd-encyclopedie.
- c** Tanja's tranen.
- d** Avontuur in de manege.
- e** Goal.
- f** Help! Juf is verliefd.
- g** Meester Jaap doet het weer.

6 Je gaat met je familie naar een museum. Jij mag kiezen naar welk. Waar ga je naartoe?

- a** Prehistorisch Openlucht Museum in Eindhoven.
- b** Nemo, het techniekmuseum in Amsterdam.
- c** Tropenmuseum in Amsterdam.
- d** De zeehondencreche van Ecomare op Texell
- e** Nederlands Sportmuseum in Amsterdam.
- f** Tentoonstelling 'Verliefd, Verloofd, Getrouwd' in Hoorn.
- g** Nederlands Stripmuseum in Groningen.

Uitslag:

Tel hoeveel keer je a, b, c, d, e, f of g hebt aangekruist. Welke letter komt het vaakst voor?

Kijk hieronder naar de letter die je het vaakst aangekruist hebt en je weet wat voor leesbeest je bent!

a Jij houdt het meest van fantasieverhalen of spannende verhalen.

b Geef jou maar informatieboeken waar je wat van leert.

c Als een verhaal maar herkenbaar is, vind jij het mooi. Je leest graag zielige verhalen, die echt gebeurd kunnen zijn.

d Eigenlijk wist jij het al wel. Dierenverhalen zijn favoriet bij jou. Of het nou een verhaal over paarden is of overeen dierbevrijdingsfront: als er maar dieren een rol in spelen.

e Wow, wat ben jij lekker sportief. Kies jij maar verhalen die over sport gaan. Altijd goed!

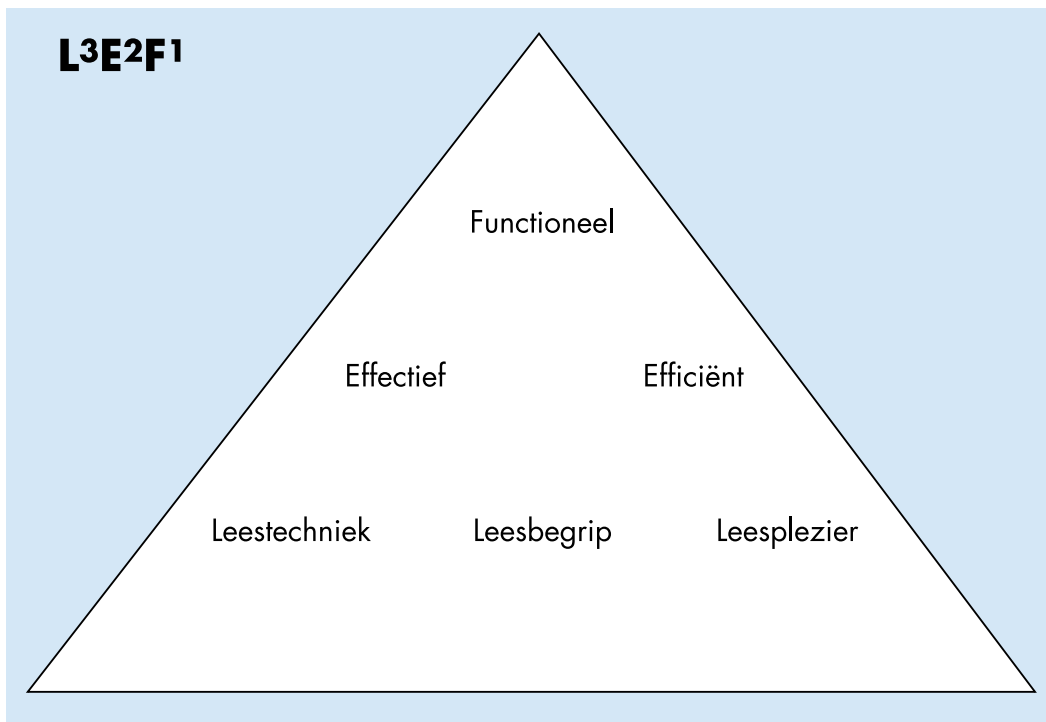

f Het is duidelijk. Jij bent verliefd. Geef jou een boek over de liefde en je hoort jou de rest van de dag niet meer ...

g Met jou kun je wel lachen! Een boek met humor is net iets voor jou.

Bron: Annemarie Bon uit Klassenbieb, Uitgeverij Zwijsen B.V.

© Impact Educatief Leesonderwijs in balans: lezen met LEF

Een voorbeeld hiervan is het werken volgens het L³E²F¹model. Het uitgangspunt voor leesonderwijs met LEF is dat de aandacht voor **L**eestechniek, **L**eesbegrip en **L**eesplezier in balans zijn en dat daarbij sprake is van **E**fficiënt, **E**ffectief en **F**unctioneel leesonderwijs.

Bij het werken aan leesonderwijs met LEF past een aanpak als het Interesse Verbredend Lezen (RPCZ/Bazalt) prima. Een heel belangrijk uitgangspunt hierbij is dat leerlingen mogen lezen over onderwerpen die hun interesse heeft. Een belangrijke fase in deze aanpak is dan ook het achterhalen van de interessegebieden van leerlingen. Deze evidence-based aanpak laat zien dat als hij structureel ingezet wordt, dit niet alleen positieve effecten heeft op het vergroten van het leesplezier, maar ook op de achtergrondkennis, de leesvaardigheid en de actieve woordenschat.

Welke boeken passen bij mij?

Bij het werken aan leesonderwijs met LEF past ook heel goed de leestest die in deze praktijkbijdrage opgenomen is. Aan de hand van de test stellen de leerlingen zelf vast welk(e) genre(s) boeken het beste bij hun past. De leestest is ontwikkeld door Femke Joosten, leerkracht en leescoördinator. Het is een doorontwikkeling van een leestest die ontwikkeld is door Annemarie Bon van uitgeverij

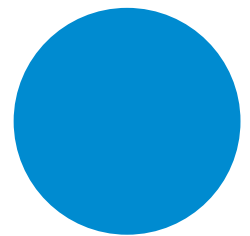
Zwijsen. www.klassenbieb.nl. Femke heeft deze test op een aantal punten aangepast en enkele genres toegevoegd. Bovendien heeft ze per genre een icoontje opgenomen, zodat kinderen boeken van deze categorie snel in de (school)bibliotheek kunnen vinden. Daarnaast heeft ze de test niet alleen in laten vullen, maar heeft ze de leerlingen ook gevraagd wat zij daarvan vonden. Hieronder volgen enkele opmerkingen van de leerlingen zelf.

'Ik weet nu zelf van wat voor boeken ik hou.'

'Ik kwam er nu pas achter welke boeken bij mij passen.'

'Ik vind het kiezen van boeken moeilijk. Dit maakt het gemakkelijker.'

- Brouwer, Tj (2008). *Leesonderwijs met LEF*. Interne publicatie.
- C.Riemens en Joosten, E. (2009). *Interesse Verbredend Lezen. Ik wil lezen over prinsessen*. JSW, jrg. 93, pp. 12-15.
- Mullis, I.V.S et al (2003). *PIRLS, 2001 International Report: ICA's Study of Reading Literacy Achievements in Primary Schools*. Chesnut Hill, Ma; Boston College.

Tjalling Brouwer

werkt als taal-leesspecialist bij Impact Educatief
info@impacteducatief.nl

Femke Joosen

werkt als leerkracht/leescoördinator op OBS Cranendonck te Maarheeze
femfkh@hotmail.com

**LITERA
TUUR!**